

Yrkande
Ärende 11
2026-04-22

M, D, KD, SD

Yrkande gällande Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige:

Ärendena SLK-2024-00550, SLK-2023-00597 och SLK-2024-00154 ska revideras för att konkretiseras, sammanföras eller avvecklas i syfte att säkerställa en mer samlad och ändamålsenlig styrning. Uppdraget ska redovisas skyndsamt.

Yrkandet

Under beredningen har flera nämnder pekat på att stadens styrning inom området har blivit allt mer omfattande och fragmenterad. Den stora mängden planer, program och policys upplevs som svåröverskådlig och innebär betydande arbetsinsatser för att förstå, implementera och följa upp. I samband med det borgerliga styret förra mandatperioden, och kommunfullmäktiges budget för 2020, gavs uppdraget att påbörja en kartläggning av stadens styrande dokument med syftet att förenkla och minska antalet program samt genom det öka efterlevnaden. En kartläggning presenterades senare samma år och visade att antalet program & planer, framför allt inom sociala dimensionen, hade vuxit påtagligt med fortsatt svårighet att få genomslag och god efterlevnad i stadens verksamheter.

Vi har också haft en utdragen lågkonjunktur i både Sverige och Göteborg, vilket gör att skattemedel behöver prioriteras till rätt ändamål och fokusera på välfärdens kärna. Förvaltningar beskriver att återkommande krav på utbildningar och nya arbetssätt riskerar att belasta verksamheten på ett sätt som påverkar det ordinarie uppdraget.

Samtidigt saknas i flera delar en tydlig bild av hur omfattande de problem är som de föreslagna styrdokumenterna avser att adressera. För att säkerställa att den styrning som beslutas är träffsäker, proportionerlig och faktisk behövs en fördjupad analys.

Vi föreslår att aktuella planer i ärende SLK-2024-00550, SLK-2023-00597 och SLK-2024-00154 ska revideras för att konkretiseras, sammanföras eller avvecklas i syfte att säkerställa en mer samlad och ändamålsenlig styrning. Uppdraget ska redovisas skyndsamt.

§ 92 Ärendenummer SLK-2024-00154

Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Beslut

Enligt återremissyrkande från M, D, KD och SD:

Ärendet återremitteras till kommunstyrelsen för att utarbeta förslag på hur det bäst kan konkretiseras, sammanföras eller avvecklas i syfte att säkerställa en mer samlad och ändamålsenlig styrning. Uppdraget ska redovisas skyndsamt.

Handling

2026 nr 43.

Yrkanden

Daniel Bernmar (V), Klas Forsberg (MP), Blerta Hoti Singh (S) och AnnaSara Perslow (C) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Axel Josefson (M) yrkar i första hand att ärendet ska återremitteras till kommunstyrelsen enligt yrkande från M, D, KD och SD i kommunstyrelsen och i andra hand avslag på kommunstyrelsens förslag.

Pär Gustafsson (L) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på dels ärendets återremiss och dels ärendets avgörande idag och finner att kommunfullmäktige beslutat att avgöra ärendet vid dagens sammanträde. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: "Ja för ärendets avgörande idag och Nej för ärendets återremiss."

Omröstningen utfaller med 47 Ja mot 33 Nej. 1 ledamot är frånvarande. Hur var och en röstar framgår av bilaga 8.

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutat återremittera ärendet till kommunstyrelsen genom en minoritetsåterremiss.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen (minoritetsåterremiss)

Handling 2026 nr 43

Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Stadsledningskontorets förslag till beslut av kommunstyrelsen för egen del har bifallits.

Kommunstyrelsen tillstyrker yrkande från V, S och MP den 19 december 2025 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028 i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande med de ändringar och tillägg som framgår av yrkande från V, S och MP antas.
2. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag givet i budget 2024 till kommunstyrelsen, att ta fram förslag på hur Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism kan uppdateras utifrån nya omvärldsförutsättningar, antecknas och förklaras fullgjort.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Daniel Bernmar (V) yrkade bifall till yrkande från V, S och MP den 19 december 2025.

Axel Josefson (M) yrkade i första hand att ärendet skulle återremitteras enligt yrkande från M, D, KD och SD den 18 februari 2026 och i andra hand avslag på yrkande från V, S och MP den 19 december 2025 och stadsledningskontorets förslag.

Pär Gustafsson (L) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen beslutade först utan omröstning att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Kommunstyrelsen beslutade härafter utan omröstning att bifalla Daniel Bernmars yrkande.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 21 november 2025.

Emmyly Bönfors (C) antecknade som yttrande en skrivelse från den 19 december 2025.

Göteborg den 18 februari 2026

Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande
2025-11-21

SLK-2024-00154

Yttrande angående Remittering av förslag till Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Yttrandet

Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service, Göteborgs Stads plan mot rasism 2026–2028 och Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2026–2028 är exempel på onödigt omfattande styrning. Alla tre dokument lägger en omfattande administrativ börda på staden utan att garantera någon konkret förbättring i verksamheterna.

Vi ser detta som ett uttryck för ineffektiv detaljstyrning där nya planer staplas ovanpå varandra utan att dessa kan följas upp på ett meningsfullt sätt. I ärendet ” **Redovisning av uppdrag om hur ojämlikhet mellan olika grupper utifrån diskrimineringsgrunderna kan synliggöras**” blir det tydligt att tillgången till den data styrdokumentet baseras och följs upp på är begränsad. Detta försvårar prioriteringar och riskerar att dra resurser från det som borde vara stadens kärnuppdrag.

Vi motsätter oss att dessa planer över huvud taget tas fram. Göteborgs Stad har redan ett grunduppdrag att säkerställa likvärdig service och respekt för mänskliga rättigheter. Att splittra detta arbete i flera överlappande planer är både ineffektivt och onödigt.

Återremissyrkande

Ärende 36
2026-02-18

M, D, KD, SD

Återremissyrkande gällande Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige:

1. Ärendena SLK-2024-00550, SLK-2023-00597 och SLK-2024-00154 återremitteras till kommunstyrelsen för att utarbeta förslag på hur de bäst kan konkretiseras, sammanföras eller avvecklas i syfte att säkerställa en mer samlad och ändamålsenlig styrning. Uppdraget ska redovisas skyndsamt.

Yrkandet

Under beredningen har flera nämnder pekat på att stadens styrning inom området har blivit allt mer omfattande och fragmenterad. Den stora mängden planer, program och policys upplevs som svåröverskådlig och innebär betydande arbetsinsatser för att förstå, implementera och följa upp. I samband med det borgerliga styret förra mandatperioden, och kommunfullmäktiges budget för 2020, gavs uppdraget att påbörja en kartläggning av stadens styrande dokument med syftet att förenkla och minska antalet program samt genom det öka efterlevnaden. En kartläggning presenterades senare samma år och visade att antalet program & planer, framför allt inom sociala dimensionen, hade vuxit påtagligt med fortsatt svårighet att få genomslag och god efterlevnad i stadens verksamheter.

Vi har också haft en utdragen lågkonjunktur i både Sverige och Göteborg, vilket gör att skattemedel behöver prioriteras till rätt ändamål och fokusera på välfärdens kärna. Förvaltningar beskriver att återkommande krav på utbildningar och nya arbetssätt riskerar att belasta verksamheten på ett sätt som påverkar det ordinarie uppdraget.

Samtidigt saknas i flera delar en tydlig bild av hur omfattande de problem är som de föreslagna styrdokumenterna avser att adressera. För att säkerställa att den styrning som beslutas är träffsäker, proportionerlig och faktisk behövs en fördjupad analys.

Vi föreslår att en återremiss genomförs för att utarbeta förslag på hur aktuella planer i ärende SLK-2024-00550, SLK-2023-00597 och SLK-2024-00154 bäst kan konkretiseras, sammanföras eller avvecklas i syfte att säkerställa en mer samlad och ändamålsenlig styrning. Uppdraget ska redovisas skyndsamt.

**Yrkande
Särskilt yttrande**

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet
Centerpartiet

2025-12-19

Nr 28

Yrkande angående Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028, kompletteras i enlighet med bilaga 1 i detta yrkande
2. I övrigt bifalla stadsledningskontorets förslag till beslut

Yrkandet

Vi välkomnar förslaget till Göteborgs stads plan mot rasism. Särskilt positivt ser vi på att åtgärderna är tydliga och enkla att följa upp. Strukturen på planen kommer bidra till en tydligare styrning och uppföljning av arbetet med mänskliga rättigheter i Göteborgs Stad.

Under det gångna året har ett uppseendeväckande fall av rasism uppmärksammats i en av stadens socialförvaltningar. Vi har inga illusioner om att detta är något som är isolerat till en specifik arbetsplats utan att det är ett exempel på hur strukturell rasism kan ta sig uttryck. Mot bakgrund av detta föreslår vi att lägga till ett fokusområde i planen som fokuserar på arbetsmiljö och medarbetare.

Som ett led i arbetet mot rasism inom staden är det prioriterat att höja kunskapsnivån både för hur chefer ska hantera frågor om rasism på arbetsplatsen samt hur stöd och information till medarbetare kan utvecklas.

Bilagor

1. Bilaga 1. Tillägg om medarbetare i Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Bilaga 1. Tillägg om medarbetare i Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028 kompletteras med ett nytt fokusområde om medarbetare. Nedan text infogas sist i förslaget till ny plan på sida 18.

Fokusområde medarbetare

Göteborgs Stad är en av landets största arbetsplatser. Trots att staden har utvecklade rutiner och arbetssätt för att hantera och motverka diskriminering på arbetsplatsen är Göteborgs Stad ingen isolerad ö. Den strukturella rasism som finns i samhället finns även inom staden.

För att förstå hur rasism tar sig uttryck i stadens organisation krävs kunskapshöjande åtgärder. Det behöver vara tydligt för medarbetare vilket stöd som finns att få och var man kan vända sig för att uppmärksamma och få stöd om man utsatts för rasism på arbetsplatsen. Kompetensutveckling för chefer krävs för att öka kunskapen om hur man förebygger och hanterar rasism på arbetsplatsen.

Åtgärder

Kommunstyrelsen ska under planperioden erbjuda utbildningar för chefer och ledningsgrupper i stadens samtliga nämnder och styrelser i syfte att höja kompetensnivån om strukturell rasism och hur ledningsgrupper ska hantera frågor om rasism på arbetsplatser i enlighet med gällande lagstiftning och relevanta styrdokument

Ansvar: kommunstyrelsen

Göteborg Stad har styrdokument för att motverka rasism och olika former av diskriminering inom stadens verksamheter. För att chefer och ledningsgrupper ska ges möjlighet att hantera komplexa frågor om rasism och strukturell rasism på arbetsplatser krävs kompletterande kompetenshöjande åtgärder.

För att Göteborg stad ska kunna arbeta aktivt för ökad mångfald av personer som söker sig till och når chefs- och ledningspositioner så behöver nämnder och bolag få stöd i det arbetet. Att säkerställa att kompetensutveckling är tillgänglig för medarbetare med olika bakgrunder är ett sätt för Göteborgs Stad att stärka sitt mångfaldsarbete i enlighet med diskrimineringslagstiftning.

Kommunstyrelsen ska i samverkan med arbetstagarorganisationer utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet för att förebygga rasism samt förbättra stöd och information för medarbetare i staden som uppmärksammar eller utsätts för rasism på arbetsplatsen.

Ansvar: kommunstyrelsen

Göteborgs Stads rutin vid kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier inom arbetslivet anger tydligt att medarbetare ska känna sig trygga att anmäla kränkande särbehandling och trakasserier. Från april 2026 har staden ett kollektivavtal mot kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier i

arbetslivet träda i kraft. Information om denna förändring, speciellt när det rör utsatthet för rasism, behöver förbättras. Vidare behöver staden förtydligainformation om och rutiner för hantering när medarbetare upptäcker uttryck för strukturell rasism inom nämnder och bolag.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-10-31

Ärendenummer SLK-2024-00154

Handläggare

Johanna Franzén, Ida Rosell

Telefon: 031-368 02 34, 031-368 03 30

E-post: fornamn.efternamn@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028 i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande antas.
2. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag givet i budget 2024 till kommunstyrelsen, att ta fram förslag på hur Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism kan uppdateras utifrån nya omvärldsförutsättningar, antecknas och förklaras fullgjort.

I kommunstyrelsen:

Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2024-01-10 § 24 punkt 2 till stadsledningskontoret, att i revideringen av planen fördjupa analysen av hur rasism i Göteborg tar sig uttryck och olika gruppers utsatthet samt inkludera förslag på gruppsspecifika åtgärder, antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget 2024 fick kommunstyrelsen i uppdrag att föreslå hur Göteborgs Stads plan mot rasism kan förlängas och uppdateras utifrån nya omvärldsförutsättningar. Kommunstyrelsen gav även stadsledningskontoret i uppdrag 2024-01-10 § 24 att i revideringen av planen fördjupa analysen av hur rasism tar sig uttryck för olika grupper och inkludera gruppsspecifika åtgärder. Planen har tagits fram av stadsledningskontoret i dialog med förvaltningar, civilsamhällesaktörer och ungdomsfullmäktige. Förslaget har remitterats till berörda nämnder, ungdomsfullmäktige, kommunstyrelsens råd och relevanta civilsamhällesorganisationer.

Förslaget till Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028 är en del av omformningen mot en mer ändamålsenlig styrning inom området mänskliga rättigheter. Planen omfattar konkreta åtgärder för specifika förändringar där konstaterade behov föreligger. Den kompletterar förslaget till Göteborgs Stads riktlinje för arbete med mänskliga rättigheter och likvärdig service och angränsande uppdrag inom rasismområdet.

Stadsledningskontoret har i framtagandet av planen identifierat några gemensamma snarare än gruppsspecifika områden där behoven av åtgärder mot alla former av rasism är återkommande. Bedömningen är att arbetet i högre grad kan åstadkomma förändring om fokus läggs på dessa områden. I genomförandet behöver ansvariga nämnder särskilt beakta och säkerställa att arbetet kommer åt och motverkar antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer.

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i planen, tillsammans med föreslagen riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service samt andra uppdrag inom rasismområdet, bidrar till att förebygga och motverka rasism i Göteborg.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De åtgärder som föreslås i denna plan syftar till att bidra till förflyttningar inom kommunala verksamhetsområden där arbetet mot rasism behöver intensifieras. De flesta av åtgärderna innebär en utveckling av arbetssätt och en höjning av kunskap och kompetens för att berörda nämnder inom ramen för sina grunduppdrag ska bidra till att motverka alla former av rasism.

I samband med remittering av planen har berörda nämnder återkommit med svar på vilka resursmässiga förutsättningar de har att genomföra de föreslagna åtgärderna. De flesta nämnder bedömer att de åtgärder de föreslås ansvara för kan rymmas inom ram. I några fall har en annan bedömning gjorts, vilket stadsledningskontoret redovisar nedan.

Åtgärder inom fokusområde Skola och förskola

Grundskolenämnden framhåller att förvaltningen på grund av den demografiska utvecklingen som leder till ett minskat elevantal, kommer att behöva göra anpassningar i verksamheten i förhållande till en lägre budgetram, vilket kräver prioriteringar. Stadsledningskontoret bedömer att detta kan få en påverkan på genomförandet av planens åtgärder riktade till grundskolan.

Utbildningsnämnden bedömer att föreslagen kompetensutveckling kan komma att innebära kostnader som i nuläget är svåra att beräkna.

Åtgärder inom fokusområde Brottsförebyggande, tills- och trygghetsskapande arbete

Socialnämnderna bedömer att åtgärderna kommer att ta personalresurser i anspråk och kan innebära att resurser behöver avsättas för utbildning och verksamhetsutveckling. Beroende på omfattning finns det möjlighet att genomföra åtgärderna inom ordinarie ram. Nämnderna lyfter att om åtgärden gällande kompetenshöjande insatser kring minoritetsgruppers otrygghet och utsatthet för hot och hat ska omfatta fler medarbetare än strategiska funktioner inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, så kan det krävas ytterligare resurser. Stadsledningskontorets bedömning är att åtgärden i första hand ska riktas till de strategiska funktionerna.

Åtgärder inom fokusområde Kultur och mötesplatser

Kulturnämnden bedömer att nämndens ansvar för åtgärden om högtidsdagar/minnesdagar är en utökning av befintligt uppdrag och att resurser behöver tillföras. Uppskattade resurser är en halvtidstjänst och verksamhetsmedel om cirka 150 tkr. Kulturnämnden fick ansvar för ett antal lokalt förankrade evenemang 2020 enligt kommunfullmäktiges uppdrag 2020-05-14 § 25, vilket föranledde ett tillägg i kulturnämndens reglemente samt en utökning av ram med 2 500 tkr. Kulturnämnden framför att det sedan dess har skett förändringar i omvärlden som inneburit att mer resurser behöver läggas på säkerhetsåtgärder för publika evenemang. En resurstilldelning bedöms behövas för att bibehålla nuvarande kvalitet och ambitionsnivå i genomförandet av ytterligare två högtidsdagar/minnesdagar. Om utökade resurser för åtgärden uteblir anser kulturnämnden att möjligheter till genomförande kommer bedömas genom prioriteringar beaktat nämndens samlade uppdrag och styrmiljö.

Stadsledningskontoret instämmer i kulturnämndens bedömning om att åtgärden innebär en viss utökning av befintligt uppdrag. Stadsledningskontoret bedömer att frågan om eventuell resursförstärkning hänskjuts till ordinarie budgetprocess.

Socialnämnd Nordost bedömer att nämndens ansvar för åtgärden om motståndskraft mot rasism kommer att behöva en långsiktig finansiering som inte ryms inom ram. Idag söker verksamheten finansiering årligen från budgetposten inom kommunledningens kommunbidrag som finns avsatt för Levande historia i Göteborg. Stadsledningskontoret bedömer att om medlen för Levande historia kvarstår i budget så finns det möjlighet att finansiera åtgärden under planperioden inom ramen för dessa medel. Därefter får arbetet utvärderas och en fortsatt resurssättning bedömas.

Åtgärder inom fokusområde Dialog och involvering

Nämnden för demokrati och medborgarservice bedömer att forumet mot rasism kräver verksamhetsmedel för genomförande, kommunikation, arvodering med mera. Utan tillräckliga resurser ser nämnden att åtgärden riskerar att bli symbolisk snarare än långsiktig och strategisk. Stadsledningskontoret bedömer att om medlen för Levande historia kvarstår i budget så finns det möjlighet att finansiera dessa kostnader inom ramen för avsatta medel för uppdraget Levande historia i Göteborg.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

De mänskliga rättigheterna gäller för alla och envar. Rasism är ett samhällsproblem som tar sig uttryck genom uppfattningar, fientlighet och negativa stereotyper om individer och grupper på grund av föreställningar om nationellt, kulturellt eller etniskt ursprung, religion, hudfärg eller annat liknande förhållande. Det kan visa sig genom vardagsrasism, diskriminering, hot och våld. Att bli utsatt för rasism kan påverka individers och grupper livschanser, deras tillit till svenska samhällsfunktioner och även hälsa i form av stress och oro. För barn och unga kan det inverka på såväl skolgång som tillit till vuxna och framtidstro. Rasism kan således leda till att människor får olika tillgång till rättigheter och möjligheter. Upplevda skillnader och erfarenhet av ojämlik tillgång till resurser av olika slag i samhället kan också bidra till polarisering och motsättningar mellan grupper. Det kan i sin tur försvåra den sociala sammanhållningen.

Rasism förekommer inom flertalet samhällsområden där kommunen har rådighet. Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i denna plan, tillsammans med ny styrning genom föreslagen riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service och annan beslutat styrning från kommunfullmäktige och kommunstyrelsen inom rasismområdet, bidrar till att motverka rasism och förbättra livsvillkoren för minoritetsgrupper i Göteborg.

Samverkan

Stadsledningskontoret har genomfört information och fördjupad dialog i central samverkansgrupp (CSG) under hösten 2024, inför remittering av planen. Efter revidering av planen utifrån synpunkter från remissinstanserna, har förnyad information getts i CSG 2025-09-04. Fördjupad dialog har ägt rum 2025-10-02 och samverkan 2025-10-30.

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2024-01-10 § 24 punkt 2
2. CSG protokollsutdrag 2025-10-30 § 5a
3. Förslag till Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028

Beskrivning av ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2024 fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på hur Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism kan förlängas samt uppdateras utifrån nya omvärldsförutsättningar. Stadsledningskontoret fick även i uppdrag från kommunstyrelsen 2024-01-10 § 24 att i samband med revideringen av planen fördjupa analysen av hur rasism i Göteborg tar sig uttryck och olika gruppers utsatthet samt inkludera förslag på gruppsspecifika åtgärder. Ett förslag till plan mot rasism 2025-2028 har remitterats till berörda nämnder, ungdomsfullmäktige, kommunstyrelsens råd och kontaktytor med civilsamhällesaktörer som representerar berörda minoritetsgrupper. Samtliga tillfrågade har inkommit med yttranden och stadsledningskontoret redogör i ärendet för hur remissinstansernas synpunkter har omhändertagits. Kommunstyrelsen har att ta ställning till förslag till Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028.

Beredning av ärendet

Planen har tagits fram av stadsledningskontoret i dialog med berörda förvaltningar, civilsamhällesaktörer som representerar minoritetsgrupperna afrosvenskar, judar, muslimer, romer och samer, ungdomsfullmäktige, Länsstyrelsen Västra Götaland och Västra Götalandsregionen. Vad som har framkommit i dialogerna med civilsamhället finns också presenterat i en rapport om minoriteteters utsatthet för rasism som stadsledningskontoret har tagit fram som ett kunskapsunderlag (SLK-2023-00750). Detta underlag har uppdaterats i samband med arbetet med planen, för att kunna användas som stöd i implementeringen. Uppdateringen rör mindre ändringar för att göra materialet mer tillgängligt och aktuellt i definitioner och källor, exempelvis med hänvisning till den nya nationella planen mot rasism och hatbrott som antogs 2024.

Stadsledningskontoret har i beredningen utgått från befintligt kunskapsläge från forskning och myndigheter gällande rasism och antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Inom forskningen finns olika perspektiv på och definitioner av rasism som förändras över tid. I planen används de definitioner som anges i den nationella planen mot rasism och hatbrott (2024) samt de som tillämpas av myndigheten Forum för levande historia, som har uppdraget att stödja och samordna arbetet med regeringens nationella plan mot rasism. Planen förhåller sig till den nationella styrningen på området. Det innebär att den omfattar alla former av rasism men med ett särskilt fokus på minoritetsgrupper som i enlighet med forskning löper högre risk att utsättas för rasism i Sverige idag.

Kommunstyrelsens uppdrag 2024-01-10 § 24 punkt 2 till stadsledningskontoret att fördjupa analysen av hur rasism i Göteborg tar sig uttryck och olika gruppers utsatthet samt inkludera förslag på gruppsspecifika åtgärder har omhändertagits i framtagandet av planen. Stadsledningskontoret har i sin analys, som bygger på dialoger med berörda minoritetsgrupper, forskningsunderlag och avstämning med förvaltningar, identifierat ett antal gemensamma snarare än gruppsspecifika områden där behoven av åtgärder mot rasism och dess olika uttryck är mest angeläget.

Arbetet med planen har också genomförts i samarbete med framtagandet av förslagen till Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service samt Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor. Eftersom utsattheten för hbtqi-personer och minoriteter utsatta för rasism i en del fall är likartade, återfinns ett antal

gemensamma utvecklingsområden och åtgärder i planerna. Likaså förhåller sig planen och åtgärderna till annan beslutad styrning och uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige inom rasismområdet, vilket beskrivs under rubriken Angränsande uppdrag.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-05 § 123 att med begäran om yttrande remittera stadsledningskontorets förslag till plan mot rasism 2025-2028 till förskolenämnden, grundskolenämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, utbildningsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden samt Afroinstitutionen i Göteborg, Antidiskrimineringsbyrån i Väst, Göteborgs Stads HBTQI-råd, Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer, Judiska församlingen i Göteborg, muslimska samverkansgruppen i Göteborg, Sameföreningen i Göteborg och ungdomsfullmäktige. Samtliga tillfrågade remittenter har inkommit med yttranden. Även Göteborgs Stads pensionärsråd och Göteborgs Stads råd för funktionsrätt har valt att inkomma med yttrande om förslaget.

En kompletterande dialog har genomförts med representanter från grundskoleförvaltningen för att inhämta ytterligare synpunkter på de åtgärder som föreslås i planen som berör nämnden.

Styrmiljö och angränsande uppdrag

Styrning inom mänskliga rättigheter

De mänskliga rättigheterna definieras och regleras i internationella juridiska dokument som konventioner och stadgar framtagna av bland andra FN, Europarådet och EU. Länder som har ratificerat dessa konventioner har åtagit sig ett juridiskt bindande ansvar att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras på alla nivåer inom sina gränser. Hur åtaganden om mänskliga rättigheter ska förverkligas i Sverige, regleras i den svenska lagstiftningen genom bland annat grundlagar, kommunallag och speciallagstiftning. Skrivningar om att Göteborgs Stad ska bedriva sin verksamhet med respekt för de mänskliga rättigheterna, arbeta likvärdigt, främja jämlikhet, jämställdhet och hållbar utveckling samt motverka diskriminering, ingår i de flesta av stadens styrande dokument. Därmed är kopplingarna till planen många. Bilden nedan beskriver därför ett urval av styrande dokument inom området.

Översikt av styrmiljön		Styrande dokument för område: <u>Mänskliga rättigheter</u>		
Lagar och annan författning med särskild påverkan	Planerande styrande dokument		Reglerande styrande dokument	
	Stadsövergripande styrande dokument			
	Styrande dokument inom andra områden med påverkan			
	Regionala styrande dokument	Vision	Policy • Policy för fysisk tillgänglighet i Göteborgs Stad	• Göteborgs Stads policy för arbetsmiljö, medarbetarskap och chefskap
		Program • Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa • Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning	• Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program • Göteborgs Stads kulturprogram	Riktlinje • Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service • Göteborgs Stads riktlinje för utformande av inkluderande dokument - enkäter, blanketter och formulär
	Plan • Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor • Göteborgs Stads plan mot rasism • Göteborgs Stads barnrättsplan • Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer • Göteborgs Stads plan mot hedersrelaterat våld och förtryck	• Göteborgs Stads plan för åldersvänliga Göteborg • Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor • Göteborgs stads plan för arbetet med Inskat förvaltningsområde	Regel Anvisning • Göteborgs Stads anvisning för medlemskap i European Coalition of Cities against Racism (ECCAR)	
		Rutin • Göteborgs Stads rutin vid kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier inom arbetslivet	• Göteborgs Stads rutin för arbetsgivarens arbete mot våld i nära relation	
Styrande dokument på nämnds-/styrelsenivå				

Uppdrag att ta fram en riktlinje i syfte att stärka Göteborgs Stads arbete för mänskliga rättigheter och likvärdig service

Kommunfullmäktige beslutade 2024-04-25 § 157 punkt 2 att ta fram en riktlinje i syfte att stärka Göteborgs Stads arbete för mänskliga rättigheter och likvärdig service. Riktlinjen som innebär reglerande styrning är ett svar på behovet av en mer ändamålsenlig och verkningsfull styrning inom området mänskliga rättigheter än vad tidigare styrformer har åstadkommit. Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028 är tänkt att komplettera den långsiktiga styrningen där det finns ett identifierat behov av specifika åtgärder under planperioden för att motverka rasism. Uppdraget om riktlinjen redovisas i kommunstyrelsen 2025-11-26 (SLK-2024-00550).

Uppdrag om ny hbtqi-plan

Stadsledningskontorets arbete med en reviderad plan mot rasism har synkroniserats med framtagandet av en ny hbtqi-plan. Uppdraget redovisas för kommunstyrelsen 2025-11-26 (SLK-2023-00597).

Flera uppdrag för att stärka arbetet mot rasism

Det finns ett flertal uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för att stärka arbetet mot rasism som angränsar och kompletterar föreliggande plan och dess åtgärder. Uppdraget Levande Historia i Göteborg och uppdraget från kommunfullmäktiges budget 2024 om att förstärka arbetet mot antisemitism och islamofobi stödjer specifikt arbete för skolning av ungdomar i demokrati med respekt för alla människors lika och okränkbara värde. Arbetet med uppdragen inbegriper ökad kunskap, bättre stöd och stärkt samverkan inom staden samt med civilsamhället för att motarbeta rasismens spridning bland barn och unga. Behovet av ett förstärkt arbete inom dessa uppdrag kommer att hanteras löpande framöver.

Ytterligare uppdrag från kommunfullmäktige 2024-10-10 § 413 om förbättrade insatser mot antisemitism, berör ett antal nämnder och styrelser som förväntas bidra till ett stärkt arbete. I uppdragen finns ett särskilt fokus på att förbättra samarbetet mellan skolor och de olika insatser som görs för att motverka antisemitism. Kommunfullmäktige beslutade även 2024-12-12 § 555 om ett antal uppdrag för att trygga säkerheten för judar i Göteborg inom ramen för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Genomförande av uppdragen bedöms stärka förutsättningarna för att trygga säkerheten för fler minoritetsgrupper som löper högre risk att utsättas för hatbrott, som en del i arbetet.

Göteborgs Stad är medlem i European Coalition of Cities against Racism (ECCAR). Koalitionen är en sammanslutning av städer som arbetar aktivt för att motverka rasism, diskriminering och främlingsfientlighet utifrån ett handlingsprogram bestående av tio punkter som sträcker sig brett över kommunens grunduppdrag och arbetet med mänskliga rättigheter och icke-diskriminering. Planen mot rasism och dess åtgärder ligger i linje med handlingsprogrammet och de tio punkterna.

Det finns även uppdrag på statlig nivå för flertalet myndigheter som stadens arbete mot rasism kan dra nytta av. Statliga åtgärder och beslut påverkar den lokala nivån och flera av myndigheternas uppdrag inbegriper samverkan med berörda myndigheter och aktörer där kommuner är en central part.

Nationella minoriteter

Göteborgs Stad ska enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk tillgodose alla fem nationella minoriteters rättigheter och de förstärkta rättigheter som

gäller inom förvaltningsområdet för finska. Arbetet mot antisemitism, antiziganism och rasism mot samer är en central del i kommunens skyldigheter om skydd till nationella minoriteter och främjande av deras rätt till kultur, språk, historia och traditioner.

Planens utgångspunkter

Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028 utgår från att planen ska vara en del av den samlade styrningen inom området gällande stadens arbete med mänskliga rättigheter och likvärdig service. De åtgärder som planen omfattar föreslås inom områden där stadsledningskontoret ser att arbetet mot rasism behöver ett förstärkt fokus och där staden har rådighet.

Planen ska bidra till att motverka alla former av rasism. I enlighet med kommunstyrelsens uppdrag och aktuell forskning om rasismens uttryck i Sverige har planen ett särskilt fokus på antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Dessa former lyfts fram eftersom forskning och rapporter återkommande visar på bristande kunskap om hur de yttrar sig och vilka konsekvenser de får i en svensk kontext. Det finns både skillnader och likheter i hur rasism drabbar minoritetsgrupper i Göteborg. Olika former av rasism kan drabba en och samma individ, exempelvis svarta muslimer, och samspela med och förstärkas av skillnader baserade på andra faktorer som exempelvis kön och socioekonomi. Vidare kan olika former av rasism aktiveras av omvärldshändelser vilket kräver en bevakning och beredskap att motverka och agera vid ökning av hat, hot och utsatthet riktad till någon eller några minoritetsgrupper. Ansvariga nämnder och styrelser ska i genomförandet av planen vara medvetna och ha kunskap om hur rasism tar sig uttryck för olika grupper och därigenom öka åtgärdernas relevans och träffsäkerhet.

De flesta av åtgärderna i planen är förebyggande för att identifiera och motverka att diskriminering, kränkningar och trakasserier sker. En del i arbetet mot rasism är att arbeta mer främjande genom kultur och synliggörande av minoriteternas språk, historia och kultur i det offentliga rummet. Några av planens åtgärder har det främjande perspektivet.

Fokusområden och åtgärder i planen

Utifrån dialoger och samråd med berörda minoritetsgrupper, rapporter och forskning inom rasismområdet, samt förslag på förstärkt styrning inom mänskliga rättigheter och angränsade uppdrag inom rasismområdet, omfattar planen fem fokusområden där staden behöver stärka arbetet mot rasism. Dessa är:

- skola och förskola,
- brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete,
- vård, omsorg och stöd,
- kultur och mötesplatser,
- dialog och involvering.

Åtgärderna inom fokusområdena Skola och förskola och Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete är gemensamma med förslag till Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2026-2028.

Genomförande och uppföljning av planen

Varje nämnd med utpekat ansvar i planen ansvarar för implementeringen i den egna organisationen och genomförandet av respektive åtgärd.

Berörda nämnder ansvarar för att följa upp de åtgärder de har fått tilldelade. Varje förvaltning ska under planperioden delrapportera genomförandet till sin nämnd. Rapporteringen syftar till att undersöka både vad som möjliggör implementeringen av specifika åtgärder och eventuellt utgör hinder för att på så vis kunna undanröja dessa.

Kommunstyrelsen ansvarar för en samlad uppföljning av samtliga åtgärder i planen vid planperiodens slut. En del av uppföljningen ska redogöra för berörda minoriteters upplevelser av resultatet av genomförda åtgärder.

Remissinstansernas yttranden

Stadsledningskontoret har mottagit yttrande från samtliga remissinstanser samt ytterligare från Göteborgs Stads pensionärsråd och Göteborgs Stads råd för funktionsrätt. I tabellen nedan framgår om instansen avstyrkt eller tillstyrkt förslaget till plan, eller inte tagit ställning. Tabellen innehåller också en kort sammanfattning av remittenternas synpunkter. Yttrandena i sin helhet återfinns i ärendet SLK-2024-00154.

Remissinstans	Tillstyrker/ avstyrker	Sammanfattande bedömning
Förskolenämnden	Tillstyrker	Nämnden bedömer att planen ger goda förutsättningar för arbetet och kan genomföras inom befintliga strukturer. Det finns möjligheter att stärka både kompetensen och medvetenheten om mänskliga rättigheter och rasism i förhållande till nämndens uppdrag. Planen ligger i linje med andra beslutade uppdrag från kommunfullmäktige och bidrar till att ytterligare förtydliga och förstärka detta.
Grundskole- nämnden	Avstyrker	Nämnden upplever styrningen genom planen som stelbent eftersom den slår fast specifika åtgärder som förvaltningen ska arbeta med de kommande åren, i stället för att utgå ifrån kärnverksamhetens lokala förutsättningar och identifierade behov. Den dubbla styrstrukturen genom nationell reglering i lag och förordningar samt den kommunala styrningen genom mål och styrdokument, riskerar att skapa en form av överstyrning som leder till otydlighet och ineffektivitet.
Kulturnämnden	Tillstyrker	Nämnden anser att planen är väl underbyggd, tydlig i styrningen och ligger väl i linje med befintlig verksamhet. Nämnden är särskilt positiv till ambitionen om att synliggöra minoriteters kultur, språk och historia och ser stor potential i detta arbete. Nämnden ifrågasätter att styrningen kring högtids- och minnesdagar hanteras genom en tidsbegränsad plan i stället för ett permanent uppdrag med motsvarande finansiering. Nämnden bedömer att genomförandet kräver tillförda resurser.
Nämnden för demokrati och medborgarservice	Tillstyrker	Nämnden ser planen som ett viktigt verktyg för att stärka jämlikhet, trygghet och inkludering i Göteborg. Nämnden framhåller vikten av att civilsamhället involveras och är delaktig i genomförandet, inte bara som informationskälla. Nämnden bedömer att det årliga forumet mot rasism kan utgöra en central plattform om det ges ett tydligt mandat och en långsiktig finansiering. Nämnden ser att det kan uppstå en ökad efterfrågan på stöd och kompetens i genomförandet av planen, vilket är en del av nämndens befintliga uppdrag men sammantaget kan det medföra ökade kostnader.

Nämnden för funktionsstöd	Tillstyrker	Nämnden ställer sig positiv till de specifika åtgärder riktade till nämnden och till planens inriktning i sin helhet. Planen ses som angelägen och möjlig att genomföra inom ram.
Socialnämnd Centrum	Tillstyrker	Nämnden bedömer att planen kan komplettera annan styrning inom området och ser fördelar med att planen är kopplad till förslag till riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service samt förslag till hbtqi-plan. Det bedöms positivt att föreslagna planer kan ägnas åt konkreta insatser för specifika förändringar där det finns konstaterade behov. Nämnden ser det som positivt med åtgärder som tydligt är kopplade till nämndernas grunduppdrag, då det ger bra förutsättningar för genomförande.
Socialnämnd Hisingen	Tillstyrker	Nämnden ser positivt på planen och de åtgärder som tilldelats nämnden. Åtgärderna bedöms kunna genomföras inom ramen för grunduppdraget även om det anses svårt att göra en helhetsbedömning av ekonomiska konsekvenser för genomförandet. Enskilt kan de bedömas vara genomförbara i förhållande till nuvarande resursfördelning, men sammantaget innebär åtgärderna behov av ytterligare resurser.
Socialnämnd Nordost	Tillstyrker	Nämnden är positiv till åtgärderna i planen och bedömer att de åtgärder som tilldelats nämnden går att genomföra inom ordinarie ram, med undantag för åtgärden om motståndskraft mot rasism som kräver en mer långsiktig finansiering.
Socialnämnd Sydväst	Tillstyrker	Nämnden ser planen som väl avvägd och genomförbar inom befintliga strukturer. De är positiva till att styrningen koncentreras till få, tydliga åtgärder och att dessa ligger nära nämndernas grunduppdrag. Nämnden efterlyser en tydligare motivering till varför fem minoriteter lyfts fram och vilken definition av rasism som gäller. Nämnden påpekar att vissa viktiga områden, såsom diskriminering inom socialtjänsten och på bostadsmarknaden, saknas i planen men kan hanteras inom den övergripande riktlinjen för mänskliga rättigheter.
Utbildningsnämnden	Tillstyrker	Nämnden bedömer att planen bidrar till att motverka rasism och att åtgärderna är angelägna. De betonar att skolledares kunskap om diskrimineringsgrunder och minoriteters utsatthet är avgörande för att utveckla värdegrundsarbetet och skapa trygghet för barn och unga. Nämnden framför att en årlig rapportering av genomförande till nämnd riskerar att skapa onödig administration och menar att uppföljning bör integreras i befintliga kvalitetsprocesser.
Äldre- samt vård och omsorgsnämnden	Tillstyrker	Nämnden ser planen som viktig för att hantera den utsatthet för rasism som finns inom vård- och omsorgsverksamheter. De framhåller att det finns resurser för att genomföra de åtgärder som nämnden är ansvarig för. Samtidigt uttrycks farhågor för att planens krav på årlig rapportering till nämnd kan skapa onödig administration.
Afroinstitutionen	Tar inte ställning	Afroinstitutionen välkomnar planen och är gärna en aktiv part i det främjande arbetet. De betonar behovet av ett intersektionellt perspektiv där flera diskrimineringsgrunder samverkar. De lyfter vikten av att erkänna antisvart rasism som en form av rasism som kräver särskilda insatser, samtidigt som styrningen måste säkerställa att olika former av rasism inte ställs emot varandra. En oro uttrycks för att rasismens särskilda karaktär förloras om den slås ihop med generell diskriminering.

		Institutionen efterlyser tydligare ansvar, uppföljning och konsekvenser samt framhåller vikten av civilsamhällets roll i arbetet.
Antidiskrimineringsbyrån i Väst	Tar inte ställning	Antidiskrimineringsbyrån är positiv till att staden tar ett samlat grepp om mänskliga rättigheter men framhåller ett antal brister. Det intersektionella perspektivet anses för svagt och likaså avgränsningen till fem minoriteter, eftersom fler grupper utsätts. Byrån betonar att staden behöver ett bredare och mer heltäckande angreppssätt mot rasism.
Göteborgs Stads HBTQI-råd	Tillstyrker	Rådet ställer sig positiv till planen och anser att den innehåller flera relevanta insatser med god koppling till internationella åtaganden. Rådet ser planen som ett viktigt verktyg. De framhåller dock att HBTQI-personers särskilda utsatthet i relation till rasism behöver synliggöras tydligare. Framför allt betonar de vikten av att inkludera perspektivet om samverkande diskrimineringsgrunder i planens utgångspunkter, genomförande och uppföljning.
Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer	Avstyrker	Rådet anser att planens åtgärder inte i tillräcklig grad kommer åt hur rasism ser ut och tar sig uttryck, och att det största problemet i stadens verksamheter är just brist på kunskap och kompetens. De ser att planens definitioner av rasism och olika former av rasism är otillräckliga. Rådet framhåller behovet av ett tydligare fokus på strukturell rasism, historiska sammanhang och utbildning av yrkesgrupper som möter utsatta människor.
Göteborgs Stads pensionärsråd	Tillstyrker	Rådet ser planen som en bra fortsättning på föregående planperiod. De framhåller att ett tydligare äldreperspektiv hade stärkt planen, särskilt när det gäller vård och omsorg samt kultur och mötesplatser. Rådet efterlyser att planen görs tillgänglig i lättläst pappersformat på flera språk för att nå äldre som saknar digital tillgång.
Göteborgs Stads råd för funktionsrätt	Avstyrker	Rådet ser positivt på att staden tar ett samlat grepp om mänskliga rättigheter, men betonar att funktionshinderperspektivet måste genomsyra hela styrningen. Planen anses sakna flera perspektiv både gällande vilka minoriteter som omfattas och utifrån de olika former av diskriminering som finns med i diskrimineringslagen.
Judiska församlingen i Göteborg	Tillstyrker	Judiska församlingen ser planen som ett viktigt steg i arbetet för ett öppet och demokratiskt samhälle. Församlingen anser att arbetet måste bygga på expertkunskap om antisemitism. De framhåller att antisemitism är en särskild form av rasism som kräver riktade åtgärder. De betonar behovet av tydligare beskrivningar kring implementering, samordning och uppföljning för att säkerställa faktisk effekt.
Muslimska samverkansgruppen i Göteborg	Tar inte ställning	Gruppen välkomnar planen och ser den som ett viktigt steg för en inkluderande och tillgänglig stad. De betonar vikten av att motverka stereotyper och samtidigt främja acceptans för olikheter, samt att planen måste omsättas i konkret handling och följas upp så att den inte stannar vid goda intentioner. Gruppen ger exempel på hur åtgärder i nästa steg kan konkretiseras i verksamheten. De framhåller också betydelsen av det öppna demokratiska samtalet där alla röster hörs på lika villkor.
Sameföreningen i Göteborg	Tar inte ställning	Sameföreningen är över lag positiv till planen och uppskattar att den visar ökad kunskap om rasism mot samer och vikten av tillit för att våga uttrycka sin identitet. De betonar att osynliggörande är den främsta formen av rasism mot samer, kopplat till assimilering och

		kolonialisering, och att detta måste beaktas i arbetet. Föreningen efterlyser kvalitetsuppföljning och konsekvenser om planen inte realiseras. De lyfter även vikten av respektfulla former för dialog, inklusive arvodering för samråd.
Ungdomsfullmäktige	Tar inte ställning	Ungdomsfullmäktige tycker övergripande att förslagen är bra och att det är viktigt att unga får tycka till om innehållet i riktlinjer och planer som kommer att påverka barn och unga i staden. Ungdomsfullmäktige anser att det är bra att det finns riktlinjer för mänskliga rättigheter och planer för HBTQI och mot rasism. Det är bra och viktigt att barn och unga syns i planerna och riktlinjen och att det finns satsningar på barn och unga både i skolan och på fritiden.

Stadsledningskontorets omhändertagande av remissinstansernas synpunkter

Stadsledningskontoret redovisar synpunkterna från remissinstanserna nedan samt hur de har omhändertagits.

Fokusområde Skola och förskola

Förskolenämnden framför i sitt remissvar att de önskar få ett utpekat ansvar för de två åtgärder gällande plan mot diskriminering och kränkande behandling som i det remitterade förslaget endast omfattar grundskolenämnden och utbildningsnämnden. Förskolenämnden föreslår också att ”barn och elever” samt ”förskola och annan pedagogisk verksamhet” ska användas konsekvent i planen för att inkludera alla verksamhetsformer som förskolenämnden ansvarar för. Stadsledningskontoret har reviderat aktuella åtgärder i enlighet med dessa synpunkter.

Grundskoleförvaltningen har i kompletterande dialog med stadsledningskontoret haft synpunkter på hur åtgärderna har formulerats. Stadsledningskontoret har därefter justerat åtgärderna så att de stämmer bättre överens med grundskolenämndens organisation och uppdrag, bland annat pekas inte längre den centrala elevhälsan ut specifikt som den resurs som ska bistå med stöd och kunskap om rasism till skolorna. Av åtgärden framgår nu att stöd och kompetens ska säkerställas för att bistå med kunskap. Den centrala elevhälsan men även andra funktioner kan utgöra en sådan resurs.

Ungdomsfullmäktige och även Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer tar i sina remissvar upp att det inte räcker att rektorerna har kunskap om diskrimineringsgrunder. De framhåller att kunskap om rasism och dess olika former samt vilka effekter det får även behöver riktas till lärare och annan personal på skolan. Stadsledningskontoret har bedömt att för att komma till rätta med kunskapsbristen bland pedagoger och personal så behöver åtgärden riktas till skolledarna. Skolledarna har ansvar för att styra och leda sin verksamhet och personal och det är därför nödvändigt att deras kunskaper förstärks i syfte att utveckla demokrati- och värdegrundsarbetet på varje skola.

Fokusområde Brottsförebyggande och trygghets- och tillitsskapande arbete

Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst bedömer att det är något otydligt vilka medarbetare som omfattas av åtgärden om kompetenshöjande insatser kring minoritetsgruppers otrygghet och utsatthet för hot och hat. Stadsledningskontoret har därför förtydligat i planen att insatserna i första hand ska riktas till de strategiska funktionerna i förvaltningarnas brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.

Några av socialnämnderna påpekar att kommunstyrelsen också har ett ansvar att säkra kompetens i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet och att kompetenshöjningen bör ske gemensamt mellan socialförvaltningarna och stadsledningskontoret. Några framhåller också att åtgärden om dialoger behöver vara stadenövergripande. Stadsledningskontoret har gjort bedömningen att dessa åtgärder framför allt ska stärka det lokala trygghets- och tillitsskapande arbetet och de lokala lägesbilderna och därigenom bidra till kommunstyrelsens arbete med den stadenövergripande lägesbilden. Insatserna bör genomföras i samverkan mellan socialförvaltningarna. Det är önskvärt att polisens är delaktig i åtgärden, men staden har ingen möjlighet att ge något uppdrag till en annan myndighet.

Samtliga socialnämnder framför att de önskar stöd av nämnden för demokrati och medborgarservice i dialogerna med minoritetsgrupper. Stadsledningskontoret har förtydligat att demokrati och medborgarservice kan utgöra ett sådant stöd inom deras befintliga uppdrag.

Fokusområde Vård, omsorg och stöd

I majoriteten av remissvaren från civilsamhällets organisationer betonas att arbetet mot rasism behöver fokusera lika mycket på utsatthet inom organisationen och inte enbart när personal utsätts av brukare, omsorgstagare eller klient. Stadsledningskontorets fokus för åtgärden grundar sig på att det redan finns övergripande rutiner för hantering av situationer där medarbetare eller chef blir utsatt för kränkningar inom organisationen, men att motsvarande rutiner saknas när personal utsätts av brukare, omsorgstagare eller klienter. Ett ytterligare förtydligande har gjorts i beskrivningen av åtgärden, där det framgår att arbetet mot rasism ska bedrivas utifrån båda perspektiven.

Fokusområde Kultur och mötesplatser

Kulturnämnden ställer sig frågande till att åtgärden om högtidsdagar och minnesdagar styrs genom en plan som gäller för en begränsad tidsperiod. Nämnden anser att åtgärden borde ges som ett permanent utökat uppdrag tillsammans med en ramförstärkning, som gäller tills vidare. Stadsledningskontoret bedömer att nämnden inom ramen för planperioden ska inleda och etablera ett arbete med att uppmärksamma ytterligare dagar i enlighet med åtgärden, i samarbete med berörda parter i civilsamhället. Vid planperiodens slut utvärderas arbetet för att bedöma hur högtidhållandet fortsatt ska genomföras inom nämndens uppdrag med lokalt förankrade evenemang.

Kulturnämnden påpekar behovet av en samordningsansvarig för stadens uppmärksammande av högtidsdagar och nämner att kommunstyrelsen skulle kunna ha en sådan roll. Stadsledningskontoret gör bedömningen att nämnder som uppmärksammar högtidsdagar i sina verksamheter och som ser nytta i ett samarbete med fördel kan initiera samverkan kring dessa.

Pensionärsrådet framför att åtgärden som handlar om att uppmärksamma och synliggöra högtidsdagar och minnesdagar i stadens verksamheter bör tydliggöra att mötesplatser för seniorer, utöver äldreomsorgen, också omfattas av åtgärden. Detta eftersom de når en bred målgrupp av seniorer runt om i Göteborg. Stadsledningskontoret har klargjort i beskrivningen av åtgärden att även mötesplatser för seniorer kan ingå.

Socialnämnden Nordost understryker att stödet som motståndskraft mot rasism ger till andra verksamheter inte får leda till att dessa verksamheter tar ett steg tillbaka. Idag är det framför allt på skolorna i Nordost som motståndskraft mot rasism har varit en resurs och

utbildat bland annat elevråd. Nämnden ser att motståndskraft mot rasism kan bistå med resurser både under och efter skoltid, förutsatt att verksamheterna bär ansvar för frågan. Stadsledningskontoret har förtydligat i åtgärden att motståndskraft mot rasism kan fungera som en resurs för verksamheter i staden, vilket innebär att de kan utgöra ett stöd men inte frånta andra nämnders ansvar. Texten som beskriver åtgärden har även redigerats något för att bli mer tydlig och instruktiv.

Fokusområde Dialog och involvering

Nämnden för demokrati och medborgarservice bedömer att det årliga forumet mot rasism, som nämnden föreslår ha ansvar för i samverkan med kommunstyrelsen, behöver konkretiseras både i fråga om syfte och om hur forumets resultat ska omhändertas av de nämnder som kommer att medverka. Stadsledningskontoret instämmer och ser denna konkretisering som en del av genomförandet efter beslut i ärendet.

Övriga synpunkter och redaktionella förtydliganden

Stadsledningskontoret har justerat planperioden till 2026-2028, då 2025 kommer att ha passerat innan ärendet når kommunfullmäktige. Stadsledningskontoret bedömer att tre år är en rimlig plantid då planen är avsedd att komplettera den långsiktiga styrningen med en riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service.

Ett antal nämnder framför att planens krav på årlig rapportering från förvaltning till nämnd kan skapa merarbete och ökad administration. Stadsledningskontoret har ändrat så att det i planen framgår att varje förvaltning under planperioden ska lämna en delrapportering om genomförandet till sin nämnd. Syftet med förvaltningens rapportering till nämnden är att i tid identifiera och undanröja eventuella hinder i genomförandet. Det viktiga är att en sådan rapportering sker och hanteras inom ordinarie uppföljning. Rapporteringen kan också samordnas med förvaltningens uppföljning till nämnden om den föreslagna riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service.

Några framför i sina remissvar att planen inte enbart bör fokusera på rasism mot fem minoritetsgrupper utan mot alla former av rasism. Stadsledningskontoret har förtydligat att planen ska bidra till att motverka alla former av rasism och att planen därtill har ett särskilt fokus på antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Motiveringen till varför beskrivs under planens utgångspunkter.

Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer framför att planens definitioner av rasism är bristfälliga. De anser att tydliga definitioner och beskrivningar av kolonialism, strukturell rasism och dess konsekvenser behöver utvecklas. De nämner att exempel kan lyfts från rapporten om hur rasism tar sig olika uttryck i Göteborg, som stadsledningskontoret tog fram 2024. Stadsledningskontoret har uppdaterat definitionerna i planen så att de överensstämmer med den nya nationella planen mot rasism och hatbrott. Definitionerna i planen hålls medvetet korta men det finns tydliga hänvisningar till mer utförliga beskrivningar. Stadsledningskontoret har även uppdaterat rapporten om minoriteters utsatthet, vilken kan användas som ett kunskapsmaterial och stöd i arbetet.

Sameföreningen och rådet för den nationella minoriteten romer framför att planen även bör omfatta nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt idrotts- och föreningsnämnden. Det framgår inte om dessa anses berörda av någon specifik åtgärd eller mer generellt. I arbetet med planen har stadsledningskontoret gjort en prioritering av områden där behov av åtgärder bedömts som mest angelägna, utifrån tillgänglig kunskap och dialoger med förvaltningar och berörda grupper.

Det gör att vissa nämnder är särskilt berörda av planen. Samtidigt har alla nämnder och styrelser ett ansvar att motverka rasism inom sina verksamheter, vilket också tydliggörs i den föreslagna riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service.

Göteborgs Stads råd för funktionsrätt och Antidiskrimineringsbyrån Väst efterfrågar i sina närmast identiska remissvar behovet av ett verkligt intersektionellt perspektiv som synliggör att flera diskrimineringsgrunder samverkar. Detta lyfter även Afroinstitutionen och Göteborgs Stad HBTQI-råd. Stadsledningskontorets har förtydligat texten under planens utgångspunkter för att precisera det som efterfrågas.

Stadsledningskontorets bedömning

Förslaget till Göteborgs Stads plan mot rasism är en del av omformningen mot en mer ändamålsenlig styrning inom området mänskliga rättigheter. Stadsledningskontoret har utifrån översynen av styrningen samt tidigare uppföljningar av planer och program inom området konstaterat att efterlevnaden av planernas och programmens åtgärder har varit begränsad. De önskade effekterna för berörda rättighetsbärare har inte uppnåtts. Detta bedöms bero på att planerna inte har varit effektiva för att stärka förmågan att omhänderta mänskliga rättigheter i grunduppdragen. För att öka genomförbarheten omfattar planen därför färre åtgärder som är mer konkreta och inriktade på specifika förändringar där behov har konstaterats. Den kompletterar förslaget till Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service och annan beslutad styrning inom rasismområdet. Riktlinjen ska driva stadens arbete framåt och omfamnar såväl organisationskultur som styrande strukturer och systematik.

Förslagen till planen mot rasism, hbtqi-planen och riktlinjen har tagits fram i nära samarbete. I processen har särskild uppmärksamhet ägnats åt att tydligt skilja mellan grunduppdragsnära systematik som ska omhändertas av riktlinjen och specifika åtgärder som ska läggas i planerna. Vissa behov av åtgärder som framkommit under beredningen av planerna, faller inom riktlinjens område i den mening att de berör systematiska arbetsformer. Här gör stadsledningskontoret bedömningen att planerna trots allt behöver omhänderta de behov som har identifierats som särskilt angelägna.

Stadsledningskontoret bedömer att det finns resursmässiga förutsättningar för nämnderna att genomföra flertalet av de föreslagna åtgärderna inom befintlig ram. I de fall åtgärderna innebär en utökning av befintliga uppdrag, föreslår stadsledningskontoret att frågan om en eventuell resursförstärkning hänskjuts till ordinarie budgetprocess och de medel som avsatts för uppdraget Levande historia i Göteborg.

Stadsledningskontoret har i framtagandet av planen identifierat några gemensamma snarare än grupp-specifika områden där behoven av åtgärder mot rasism och dess olika uttryck är återkommande. Stadsledningskontoret bedömer att arbetet i högre grad kan åstadkomma förändring om fokus läggs på dessa områden. I genomförandet av planens åtgärder bedömer stadsledningskontoret att ansvariga nämnder särskilt behöver beakta olika former av rasism för att säkerställa att arbetet kommer åt och motverkar de uttryck av rasism som drabbar afrosvenskar, muslimer, judar, romer och samer.

Stadsledningskontoret vill även framhålla att remissvaren från flera av råden och civilsamhällets organisationer innehåller relevanta medskick som kan användas i genomförandet av åtgärderna och i det vidare arbetet mot rasism som pågår och utvecklas i stadens verksamheter.

Stadsledningskontoret bedömer att åtgärderna i denna plan, tillsammans med ny styrning genom föreslagen riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service samt angränsade styrning och uppdrag inom rasismområdet, bidrar till att förebygga och motverka rasism och dess olika uttryck i Göteborg.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

§ 24 Ärendenummer SLK-2023-00750

Fördjupad uppföljning av sex planer inom området för mänskliga rättigheter samt redovisning av uppdrag om hur afrofobi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer tar sig uttryck

Beslut

Enligt yrkande från V, S och MP:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen med redovisning av genomförda aktiviteter utifrån planerna och med förslag på aktiviteter för 2024.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samband med revideringen av Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism fördjupa analysen av hur rasism i Göteborg tar sig uttryck och olika gruppers utsatthet samt inkludera förslag på gruppsspecifika insatser.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Fördjupad uppföljning av sex planer inom området för mänskliga rättigheter, i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antecknas.
2. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag från budget 2023 till kommunstyrelsen om att i samband med uppföljningen av Göteborgs Stads plan mot rasism särredovisa hur de olika typerna av rasism som afrofobi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer tar sig uttryck och att lämna förslag på eventuella gruppsspecifika åtgärder, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antecknas och förklaras fullgjort.

Tidigare behandling

Bordlagt den 8 november 2023, § 751, den 22 november 2023, § 822 och den 13 december 2023, § 915.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 4 oktober 2023.

Yrkande från SD den 3 november 2023.

Yrkande från M, D, L och KD den 17 november 2023.

Tilläggsyrkande från V, S och MP den 7 januari 2024.

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2024-01-10

Yrkanden

Jenny Broman (V) och ordföranden Jonas Attenius (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från V, S och MP den 7 januari 2024 samt avslag på övriga yrkanden.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till yrkande från SD den 3 november 2023.

Axel Josefson (M) yrkar bifall till yrkande från M, D, L och KD den 17 november 2023 och avslag på övriga yrkanden.

Propositionsordning

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer först propositioner på yrkandena med undantag av tilläggsyrkandet och finner att Jenny Bromans och det egna yrkandet bifallits.

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer härafter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från V, S och MP och finner att det bifallits.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret
KF Handling 2024 nr 3

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

Central Samverkansgrupp
(Ordinarie CSG)

Protokoll 17/2025
Sammanträdesdatum
2025-10-30

Ärendenr:SLK-2025-00057

Utdrag ur protokoll

§ 5 Samverkan före beslut

- a) Samverkan av ärenden inom MR - området.
 - Riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service.
 - Plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor
 - Plan mot rasism

Catarina Sjögren, Anna Thomasson, Lisa Jacobsson Flöhr och Johanna Franzén föredrar ärendet. Hänvisning. Hänvisning görs till utsända styrdokument och Tjänsteutlåtande.

Punkten förklaras omedelbart justerad

Samverkan förklaras fullgjord i enighet

Vid protokollet

.....
Anna Wilsson

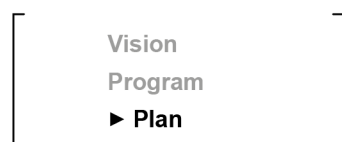

Göteborgs
Stad

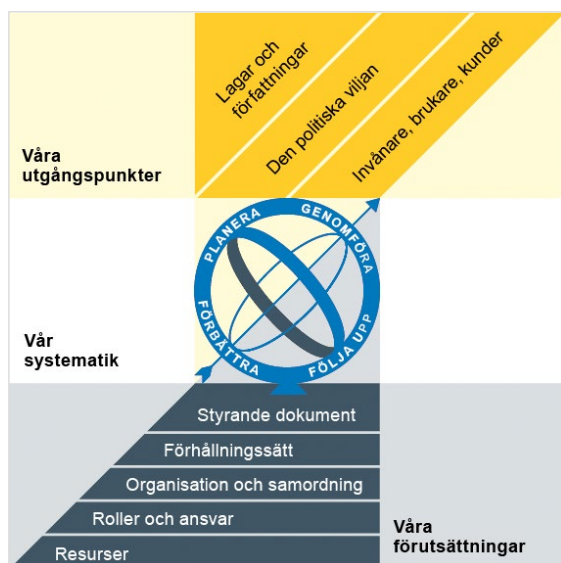
Göteborgs Stads plan mot rasism

År 2026-2028

Planerande styrande dokument

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Gäller för:
Förskolenämnden,
grundskolenämnden,
kulturnämnden, nämnden
för funktionsstöd,
socialnämnderna Centrum,
Hisingen, Nordost och
Sydväst,
utbildningsnämnden, äldre
samt vård- och
omsorgsnämnden

Diarienummer:
SLK-2024-00154

**Datum och paragraf för
beslutet:**
[Text]

Dokumentsort:
Plan

Giltighetstid:
2026–2028

Senast reviderad:
[Datum]

Dokumentansvarig:
[Funktion]

Innehåll

Inledning	5
Syftet med denna plan	5
Vem omfattas av planen	5
Giltighetstid	5
Bakgrund	5
Koppling till andra styrande dokument	5
Planen kompletterar befintlig styrning	5
Gemensamma åtgärder med Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi- personers livsvillkor	6
Stödjande dokument	7
Genomförande av denna plan	7
Uppföljning av denna plan	7
Planens utgångspunkter	8
Dialog och kunskap	8
Beakta hur rasism tar sig uttryck	8
Främjande perspektiv	8
Begrepp	9
Rasism och dess olika former	9
Minoritet och minoritetsgrupp	9
Planen	11
Fokusområden	11
Fokusområde Skola och förskola	11

Åtgärder	12
Fokusområde Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete	13
Åtgärder	14
Fokusområde vård, omsorg och stöd	14
Åtgärd	15
Fokusområde kultur och mötesplatser	15
Åtgärder	16
Fokusområde dialog och involvering	17
Åtgärd	18

Inledning

Syftet med denna plan

Göteborgs Stad har en skyldighet att respektera, skydda, uppfylla och främja de mänskliga rättigheterna för alla som bor, vistas och verkar i staden. Staden ska erbjuda likvärdig service, en jämlik tillgång till de rättigheter som tillhandahålls av staden och öppna och inkluderande arbetsplatser.

Syftet med Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028 är att bidra till förflyttningar inom kommunala verksamhetsområden där det finns en särskild utsatthet för olika former av rasism och där arbetet mot rasism behöver ta steg framåt. Åtgärderna förväntas förstärka stadens möjlighet att genomföra sina grunduppdrag på ett likvärdigt sätt i enlighet med internationella konventionsåtaganden och svensk lagstiftning.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för förskolenämnden, grundskolenämnden, kommunstyrelsen, kulturnämnden, nämnden för demokrati- och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, utbildningsnämnden och äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2026–2028.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog år 2020 Göteborgs Stads första plan för stärkta insatser mot rasism 2020-2023. I kommunfullmäktiges budget 2024 fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på hur planen kunde förlängas samt att uppdatera planen efter nya omvärldsförutsättningar. I samband med uppföljningen av planen samt en särredovisning om minoriteters utsatthet för rasism fick stadsledningskontoret i uppdrag att i samband med revideringen av planen fördjupa analysen av hur rasism i Göteborg tar sig uttryck och olika gruppers utsatthet samt inkludera förslag på gruppsspecifika åtgärder (KS 2024-01-10 § 24 punkt 2).

Koppling till andra styrande dokument

Planen kompletterar befintlig styrning

En viktig del av styrningen inom området mänskliga rättigheter utgörs av internationella konventioner om mänskliga rättigheter vilka även speglas i svensk lagstiftning. Regeringsformen slår fast att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. I

regeringsformen inkluderas dessutom europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen, i sin helhet. Planen mot rasism förhåller sig även till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (1995) och lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Samtliga nämnder och styrelser i Göteborgs Stad ska i enlighet med sina reglementen och ägardirektiv utföra sina uppdrag utifrån demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och mot diskriminering. Det betyder att alla invånare i kommunen har rätt till en god och likvärdig service och ett värdigt bemötande oavsett förutsättningar, bakgrund och var i kommunen de bor.

Göteborgs Stads rutin vid kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier inom arbetslivet är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och arbetet med aktiva åtgärder i enlighet med arbetsmiljölagens och diskrimineringslagens bestämmelser. I Göteborgs Stads riktlinje för arbetsmiljö, medarbetarskap och chefskap framgår att det krävs ett inkluderande förhållningssätt och aktivt arbete som utgår från alla diskrimineringsgrunderna för att skapa, behålla och utveckla en arbetsplats med olikheter som strävar efter gemensamma mål.

Principen om icke-diskriminering återkommer i ett flertal av stadens styrande dokument genom mål, inriktningar och strategier. Ett exempel är Göteborgs Stads brottsförebyggande och trygghetsskapande program som innehåller en strategi som påtalar att Göteborgs Stads brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska vara kunskapsbaserat och utgå från målgruppsanalyser.

Utifrån Göteborgs Stads medlemskap i European Coalition of Cities against Racism (ECCAR) har staden åtagit sig att arbeta aktivt för att motverka rasism, diskriminering och främlingsfientlighet utifrån ett handlingsprogram bestående av tio punkter. Planen mot rasism och dess åtgärder ligger i linje med handlingsprogrammet och de tio punkterna. De dokument som styr stadens medlemskap i ECCAR är koalitionens stadgar samt kommunstyrelsens anvisning för medlemskapet.

Göteborgs Stads plan mot rasism 2026-2028 kompletterar befintlig styrning där det finns ett identifierat behov av specifika åtgärder under planperioden för att motverka rasism.

Gemensamma åtgärder med Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor

Några av utvecklingsområdena i denna plan har identifierats i samverkan med framtagandet av Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2026-2028. Eftersom en identifierad utsatthet hos hbtqi-personer och individer utsatta för rasism i vissa fall är likartad, och samverkande, återfinns sex gemensamma åtgärder i planerna. Detta rör åtgärder inom fokusområdet Skola och förskola samt fokusområdet Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete.

Stödjande dokument

Göteborgs Stad, stadsledningskontoret. 2024, uppdaterad 2025. Om antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Ett kunskapsunderlag.

Regeringskansliet. 2012. En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012-2032 (Skr. 2011/12:56).

Regeringskansliet. 2024. Handlingsplan mot rasism och hatbrott.

Regeringskansliet. 2024. Arbetet mot antimuslimsk rasism. Utdrag ur regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott.

Regeringskansliet. 2024. Arbetet mot antisemitism. Utdrag ur regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott.

Regeringskansliet. 2024. Arbetet mot antisvart rasism. Utdrag ur regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott.

Regeringskansliet. 2024. Arbetet mot antiziganism. Utdrag ur regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott.

Regeringskansliet. 2024. Arbetet mot rasism mot samer. Utdrag ur regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott.

Regeringskansliet. 2025. Strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige.

Myndigheten Forum för Levande Historia har i uppdrag att samordna arbetet utifrån den nationella planen mot rasism och arbetet mot antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Olika kunskapsunderlag och stöd finns att tillgå via myndighetens webbplats.

Genomförande av denna plan

Varje nämnd med utpekad ansvar i planen ansvarar för implementeringen i den egna organisationen och genomförandet av respektive åtgärd.

Uppföljning av denna plan

Berörda nämnder ansvarar för att följa upp de åtgärder de har fått tilldelade. Varje förvaltning ska under planperioden delrapportera genomförandet till sin nämnd. Rapporteringen syftar till att undersöka både vad som möjliggör implementeringen av specifika åtgärder och eventuellt utgör hinder för att på så vis kunna undanröja dessa.

Kommunstyrelsen ansvarar för en samlad uppföljning av samtliga åtgärder i planen vid planperiodens slut. En del av uppföljningen ska redogöra för berörda minoriteters upplevelser av resultatet av genomförda åtgärder.

Planens utgångspunkter

Dialog och kunskap

Planen utgår från dialoger och samråd med civilsamhällesaktörer som representerar minoritetsgrupperna afrosvenskar, judar, muslimer, romer och samer. Deras kompetenser, erfarenheter och förslag på åtgärder för arbetet mot rasism utgör en grund för planen. Dialog har även förts med Göteborgs ungdomsfullmäktige för att särskilt lyfta ungas röster om rasism. Delaktighet är tillsammans med bland annat transparens och möjlighet till ansvarsutkrävande grundläggande principer i arbetet för mänskliga rättigheter.

Uppföljning, forskning och myndighetsrapporter om rasism, inklusive antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer, synliggör kritiska områden inom kommunens verksamheter där behoven av åtgärder är mest framträdande. Denna kunskap har, tillsammans med det som framkommit i dialogerna, varit vägledande för planens prioriterade fokusområden.

Beakta hur rasism tar sig uttryck

Denna plan ska bidra till att motverka alla former av rasism. I enlighet med aktuell forskning om rasismens uttryck i Sverige har planen ett särskilt fokus på antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer. Dessa former lyfts fram då forskning och rapporter återkommande visar på bristande kunskap om hur de yttrar sig och vilka konsekvenser de får i en svensk kontext. Det finns både skillnader och likheter i hur rasism drabbar minoritetsgrupper i Göteborg. Olika former av rasism kan drabba en och samma individ, exempelvis svarta muslimer, och samspela med och förstärkas av skillnader baserade på andra faktorer som exempelvis kön och socioekonomi. Vidare kan olika former av rasism aktiveras av omvärldshändelser vilket kräver en bevakning och beredskap att motverka och agera vid ökning av hat, hot och utsatthet riktad till någon eller några minoritetsgrupper. Ansvariga nämnder och styrelser ska i genomförandet av planen vara medvetna och ha kunskap om hur rasism tar sig uttryck för olika grupper och därigenom öka åtgärdernas relevans och träffsäkerhet.

Främjande perspektiv

De flesta av åtgärderna mot rasism är förebyggande för att identifiera och motverka att diskriminering, kränkningar och trakasserier sker. En del i arbetet mot rasism är att arbeta främjande genom kultur och synliggörande av minoriteter i det offentliga rummet. Några av planernas åtgärder har det främjande perspektivet. Stereotypa föreställningar och fördomar om minoriteter, däribland afrosvenskar, judar, muslimer, romer och samer, utmanas genom att minoriteterna och de olika gruppernas heterogenitet, historia, kultur, språk och identitet tar plats i Göteborg.

Begrepp

Rasism och dess olika former

Inom forskningen finns många olika perspektiv på och definitioner av rasism. Definitionerna förändras över tid. I stadens plan används de definitioner som anges i den nationella handlingsplanen mot rasism och hatbrott (2024) samt de som tillämpas av myndigheten Forum för levande historia, som har uppdraget att stödja och samordna arbetet med regeringens nationella plan mot rasism. Definitioner listas i korthet nedan och finns mer utförligt beskrivna i den nationella planen och på Forum för levande historias webbplats.

Med **rasism** avses uppfattningar om att människor på grund av föreställningar om ras, nationellt, kulturellt eller etniskt ursprung, religion, hudfärg eller annat liknande förhållande är väsensskilda från varandra och att de därmed kan eller bör behandlas på olika sätt. Rasism tar sig olika uttryck i samhället. Den mest uppenbara formen är när en person medvetet och explicit uttrycker sig eller agerar rasistiskt i något sammanhang. I den nationella handlingsplanen beskrivs att det kan ta sig uttryck i hierarkiska föreställningar om påstått överlägsna och underlägsna människor. Likaså kan det komma till uttryck i tankefigurer om att vissa grupper av människor bär på särskilt klandervärda personlighetsdrag, i hemlighet utövar makt, eller är en allmänt nedbrytande kraft i samhället. Rasism kan också uttryckas omedvetet, exempelvis som en konsekvens av olika fördomar som förekommer i samhället och ofta sedan lång tid tillbaka. Denna form av rasism benämns som strukturell rasism i nationella planen. Medvetna eller omedvetna föreställningar om individers grupptillhörighet kan få till följd att människor får olika tillgång till rättigheter och möjligheter i livet. Människors utsatthet för rasism och diskriminering präglas inte sällan av att olika diskrimineringsgrunder och föreställningar om andra delar av en persons identitet påverkar och ibland förstärker varandra.

Antisvart rasism är en form av rasism som riktas mot afrosvenskar och personer av afrikanskt ursprung. Den riktar sig mot människor vars utseende vanligtvis kopplas till personer som uppfattas ha afrikanskt ursprung, ofta handlar det om hudfärg. Antisvart rasism motsvarar begreppet afrofobi.

Antisemitism är en form av rasism som riktas mot personer som är eller antas vara judar.

Antiziganism är en form av rasism som riktas mot romer eller personer som uppfattas vara romer.

Antimuslimsk rasism är en form av rasism som riktas mot muslimer och personer som uppfattas vara muslimer. Antimuslimsk rasism motsvarar begreppet islamofobi.

Rasism mot samer är en form av rasism som riktas mot personer som är eller antas vara samer.

Minoritet och minoritetsgrupp

En minoritet betyder i grunden en grupp människor som är färre till antalet än majoriteten i ett samhälle. Ordet "minoritet" eller "minoritetsgrupp" används ofta för grupper som på grund av sin identitet eller grupptillhörighet riskerar att utsättas för stereotypisering,

exkludering och/eller diskriminering. Det är också i denna betydelse som begreppet används i planen, där individer och grupper som utsätts för rasism i många fall befinner sig i en minoritetsposition. Begreppet omfattar såväl de nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar, vars rättigheter regleras i särskild lagstiftning, som andra grupper som utsätts för rasism, såsom muslimer och afrosvenskar.

Planen

Fokusområden

Rasism och dess varierade uttryck påverkar individers och gruppers vardagsliv på olika sätt i mötet med många samhällsområden; i arbetslivet, skolan, inom vård, omsorg och stöd, på offentliga platser, inom rättsväsendet, i medier och på internet. Flertalet av samhällsområdena är inom stadens ansvar. Utifrån dialoger och samråd med bland annat berörda minoritetsgrupper samt rapporter och forskning inom rasismområdet, fokuserar planen på fem fokusområden där staden behöver stärka arbetet mot rasism. Dessa är:

- Skola och förskola
- Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete
- Vård, omsorg och stöd
- Kultur och mötesplatser
- Dialog och involvering

Fokusområde Skola och förskola

Rätten att känna sig trygg och inkluderad i skolan och förskolan och annan pedagogisk verksamhet gäller alla barn och elever. Elevers utsatthet, eller risk för utsatthet, för hat, hot, mobbing och våld har kopplingar till nedsatt psykisk och fysisk hälsa samt försämrad skolgång och utbildning. På nationell nivå har bland annat Barnombudsmannen (BO) utifrån olika regeringsuppdrag lyft en särskild sårbar situation i skolan hos elever utsatta för rasism och elever som identifierar som hbtqi.

Ett liknande mönster går att se även i Göteborg. Exempelvis visar statistik från grundskoleförvaltningen att av de anmälningar som bedömdes som trakasserier/diskriminering under perioden augusti 2024 och juni 2025, berörde de allra flesta diskrimineringsgrunderna etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning (56 procent). Näst flest anmälningar var kopplade till sexuell läggning och könsidentitet eller uttryck (16 procent).

Rasism är en del i barns och elevers vardag från tidig ålder. Ungdomsfullmäktige och representanter från minoritetsgrupperna afrosvenskar, judar, muslimer, romer och samer i Göteborg beskriver framför allt skolan som en plats där barn och unga inte helt skyddas från att utsättas för rasism. Likaså beskrivs kunskapen om rasism och de olika formerna antimuslimsk rasism, antisemitism, antisvart rasism, antiziganism och rasism mot samer, som otillräcklig. Otillräckligheten kan omfatta brister i kunskap om rasism och dess olika uttryck som en del i undervisningen samt rektorers och lärares agerande när incidenter sker. Det kan även brista i hanteringen av elever som kränker andra elever, i stöd till elever som blir utsatta för rasism samt i bristande stöd till lärare för att stärka förmågan att hantera svåra och komplexa samtal som kan skapa motsättningar i klassrummet.

Åtgärder

Skolledarna (rektorer och biträdande rektorer) för samtliga skolor och förskolor och andra pedagogiska verksamheter ska under planperioden förstärka sina kunskaper om rasism, olika minoritetsgrupper och diskrimineringsgrunder i syfte att utveckla demokrati- och värdegrundsarbetet inom respektive verksamhet.

Ansvar: förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden

Skolledarna ska i framtagandet av plan mot diskriminering och kränkande behandling säkerställa att samtliga diskrimineringsgrunder och rasism ingår i kartläggningar, analys, åtgärder och uppföljning.

Ansvar: förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden

Varje skola och förskola och annan pedagogisk verksamhet har enligt skollagen skyldighet att årligen upprätta en plan för att förebygga och hantera kränkande behandling. Enligt diskrimineringslagen har utbildningsanordnare även skyldighet att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna och främja lika rättigheter och möjligheter. I Göteborgs Stad görs detta genom att verksamheterna tar fram en plan mot diskriminering och kränkande behandling. I det arbetet har skolledarna en särskilt viktig roll.

Förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen ska göra årliga sammanställningar och analyser av samtliga skolor, förskolor och annan pedagogisk verksamhets planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Ansvar: förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden

För att nämnderna ska kunna följa verksamheternas arbete mot rasism, diskriminering och kränkande behandling måste varje skola, förskola och annan pedagogisk verksamhet rapportera sin plan till respektive förvaltning. Det skapar förutsättningar för en samlad bild av arbetet, att uppmärksamma mönster eller tendenser som är viktiga på övergripande nivå samt identifiera verksamheter som kan behöva stöd i arbetet. Detta kan bidra till att öka likvärdigheten mellan skolor.

Grundskoleförvaltningen och utbildningsförvaltningen ska säkerställa att det finns stöd och kompetens som kan bistå med kunskap om rasism och minoritetsgruppers olika utsattheter och utgöra ett stöd till skolorna.

Ansvar: grundskolenämnden och utbildningsnämnden

För att kunna erbjuda en trygg och likvärdig skola för elever som tillhör olika minoritetsgrupper, behövs både kunskap om specifika livsvillkor och förmåga att hantera konflikter, arbeta förebyggande och vid behov stötta elever utsatta för kränkningar av olika slag. Stöd och kompetens ska finnas för att bistå skolledning, pedagoger och elevhälsopersonal när specifik kunskap om olika minoriteter efterfrågas och material behöver tas fram eller tillgängliggöras. Det finns kunskapsunderlag från bland annat akademien, olika myndigheter och civilsamhällesorganisationer som kan användas.

Fokusområde Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete

Minoritetsgruppers utsatthet och upplevda otrygghet ser delvis annorlunda ut än för majoritetsbefolkningen. Utsattheten kan i många fall kopplas till den egna identiteten. Risken för att utsättas för diskriminering och hatbrott är högre. Likaså för att mötas av fördomar, kränkningar, exkluderande strukturer och sämre tillgång till sina mänskliga rättigheter. Hatbrott är ett samlingsnamn för flera olika brott där motivet är att kränka någon utifrån ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosuppfattning, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Det definieras av polisen som demokratihotande brottslighet och är ett tilltagande problem i samhället där både enskilda individer och grupper av människor kan utsättas. Upplevelsen av trygghet är bland minoritetsgrupper starkt förknippad med tillit. Tillit kan definieras som villighet att visa sig sårbar baserat på positiva förväntningar på andras intentioner och beteenden och brukar beskrivas som en viktig faktor för social sammanhållning och delaktighet.

Det finns ett mörkertal när det kommer till anmälningar om utsatthet för rasism, diskriminering och hatbrott med olika rasistiska motiv. Detta visar bland annat Brottsförebyggande rådet (Brå) utifrån deras uppdrag om att ta fram hatbrottsstatistik och göra fördjupade studier om hatbrott med olika rasistiska motiv. I Brås rapporter framgår att låg tillit och lågt förtroende för myndigheter, rädsla att bli ytterligare utsatt, eller en uppgivenhet att inte bli betrodd är bidragande orsaker till mörkertalet. Romer är, tillsammans med samer, den grupp där anmälningar är lägst vilket kopplas till den låga tilliten för bland annat polis och övrigt rättsväsende. Karaktären på hatbrott skiljer sig något åt mellan grupper som utsätts för rasism. Hets mot folkgrupp och brott mot församlingslokaler och liknande samt hot på internet är vanligast bland antisemitiska hatbrott. Likaså är det bland antisemitiska hatbrott vanligast att gärningspersonerna främst är från en organiserad grupp. Islamofobiska hatbrott är det vanligaste motivet vid hatbrott mot religiösa grupper. Anmällda afrofobiska hatbrott är flest i antal och en hög grad av våld sticker ut bland afrofobiska hatbrott. Omvärldshändelser kan ge en lokalt förhöjd nivå av hatbrott och utsatthet för vissa minoriteter. Synliga attribut, exempelvis religiös klädsel, symboler, att befinna sig i en offentlig position, namn, ökar graden av utsatthet då det är lättare att identifieras som jude, rom, muslim, same. Mörkare hudfärg ökar graden av utsatthet för rasism.

För att det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i staden ska resultera i trygghet för individer som utsätts för rasism, krävs att staden systematiskt arbetar för att öka tillit och förtroende hos minoritetsgrupper som utsätts för rasism. I Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program finns strategier av särskild relevans för minoriteters trygghet:

- Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete ska vara kunskapsbaserat och utgå från målgruppsanalyser, likvärdiga lokala och stadenövergripande lägesbilder och aktuell forskning.
- Göteborgs Stad ska medverka till att stärka civilsamhällets och näringslivets delaktighet i det gemensamma trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.
- Göteborgs Stad ska på ett systematiskt sätt analysera och ta hänsyn till vilka målgrupper och individer som har störst behov när trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder planeras och genomförs.

Åtgärderna som föreslås inom området har sin utgångspunkt i dessa strategier.

Åtgärder

Kompetenshöjande insatser om minoritetsgruppers otrygghet och utsatthet för hot och hat ska genomföras för att säkerställa att dessa delar ingår i det lokala trygghetsarbetet och de lokala lägesbilderna.

Ansvar: socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska vara kunskapsbaserat och utgå från målgruppsanalyser. För att möjliggöra detta och för att öka de lokala lägesbildernas likvärdighet, behöver kunskapen om minoritetsgruppers upplevelser av otrygghet och deras specifika risk att utsättas för brott öka. Likaså förståelsen för vikten av ett tillitsskapande arbete. De kompetenshöjande insatserna ska riktas till strategiska funktioner i förvaltningarnas brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Insatserna bör genomföras i samverkan mellan socialnämnderna och bidra till kommunstyrelsens arbete med den stadenövergripande lägesbilden. Polisen kan också utgöra en samarbetspartner i kompetenshöjningen.

Socialförvaltningarna ska genomföra dialoger med olika minoritetsgrupper i varje stadsområde, för att fördjupa kunskapen om de lokala trygghetsförhållandena.

Ansvar: socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Göteborgs Stad ska medverka till att stärka civilsamhällets delaktighet i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet och på så vis arbeta tillitsskapande. För att möjliggöra att olika minoriteter blir delaktiga behöver socialförvaltningarna återkommande möta medborgare som tillhör olika grupper, för att få kunskap om hur just deras behov ser ut. Samtliga socialförvaltningar behöver genomföra dessa dialoger för att fördjupa kunskapen om de lokala trygghetsförhållandena i respektive stadsområde. Det kan till exempel handla om lokala föreningar, trossamfund och mötesplatser. Här kan exempelvis föreningar som är placerade i ett visst stadsområde även ha ett bredare upptagningsområde än enbart närområdet. Socialförvaltningarna kan ha en gemensam dialog med civilsamhällesaktörer som företrädar minoritetsgrupper på central nivå, men de bör då säkerställa att de inhämtar kunskap till respektive lokala lägesbild. Socialförvaltningarna kan konsultera de verksamheter inom staden som är riktade till särskilda målgrupper såsom Romano Center i Väst. Demokrati och medborgarservice kan utifrån sitt befintliga uppdrag bidra med stöd vid dialoger.

Fokusområde vård, omsorg och stöd

Sverige följer en internationell trend som innebär att allt fler kvinnor och män med utländsk bakgrund arbetar i verksamheter inom vård, omsorg och stöd. Samtidigt förekommer det att personal som arbetar inom dessa verksamheter utsätts för rasistiska uttryck, förolämpningar och skepticism på grund av sin hudfärg, etnicitet och/eller religion. Det finns begränsad forskning på området men beskrivningar och uppgifter från personal inom olika vård- och omsorgsgivande verksamheter har till exempel bidragit till att Socialstyrelsen inom ramen för regeringens handlingsplan mot rasism har tagit fram

ett utbildningsmaterial. Materialet ska stödja arbetet mot rasism inom vård och omsorg samt när personal utsätts av patient, brukare eller klient. Även Västra Götalandsregionen har uppmärksammat problem med att personal utsätts för kränkningar från patient eller närstående, ofta på grund av hudfärg, etnisk tillhörighet eller religion, och har beslutat om en regiongemensam rutin för att hantera sådana kränkningar.

Utsatthet kopplat till utländsk bakgrund är en identifierad fråga inom förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen genomförde under 2023 en enkätundersökning med frågor om rasism på jobbet riktad till personal inom vissa delar av hemtjänsten. Bland de medarbetare som svarat framkom att en övervägande del själva hade upplevt rasism eller sett någon kollega utsättas för rasism. Det framkom också att de svarande sällan eller aldrig säger till när de utsätts. Kränkningar av personal från omsorgstagare, brukare och klienter kan vara svåra att hantera eftersom det finns en beroenderelation där personalen har en maktposition gentemot omsorgstagare, brukare och klienter. Dessutom tenderar personal inom dessa yrkesområden att ibland förklara rasistiska situationer till exempel med att den äldre personen tillhör en generation då invandring var mer begränsad.

Att uppmärksamma och agera mot rasism i de fall personal i så kallade brukarnära verksamheter utsätts, är en del i arbetet mot diskriminering och för inkludering och likvärdiga arbetsvillkor. Det finns övergripande rutiner för hantering när medarbetare eller chef blir utsatt för kränkningar inom organisationen. Motsvarande rutiner saknas när personal utsätts av brukare, omsorgstagare eller klient.

Åtgärd

Ta fram och implementera en rutin för hur chefer och medarbetare ska agera när personal utsätts för kränkningar av brukare, omsorgstagare eller klient.

Ansvar: Äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd

En rutin som vänder sig till alla som arbetar inom brukarnära verksamheter ska fungera som ett konkret stöd för chefer och medarbetare i att hantera kränkningar från brukare, omsorgstagare eller klient. Rutinen kompletterar befintliga rutiner i arbetet mot kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier inom arbetslivet som verksamheterna har. Respektive nämnd beslutar om den egna verksamhetens rutin. Arbetet med att ta fram rutinen genomförs i samverkan mellan förvaltningarna utifrån nämndernas ansvar. Detta för att uppnå samarbetsvinster och gemensamt lärande vid implementering i den egna verksamheten.

Fokusområde kultur och mötesplatser

Göteborgs bibliotek, kulturhus, museum och konsthall är mötesplatser och kunskapsinstitutioner där en mångfald av uttryck, perspektiv och konst- och kulturområden ingår och synliggörs. Här är minoritetskulturer en viktig del. Varje år uppmärksammar Göteborgs Stad internationella och nationella minnesdagar med koppling till mänskliga rättigheter och nationella minoriteter. Det görs i form av föreläsningar, flaggningar eller andra evenemang. Uppmärksammandet sker främst på stadens kulturinstitutioner men i viss mån även i stadens olika verksamheter som når

många göteborgare i olika åldrar. Barn och unga är en särskilt prioriterad målgrupp i stadens arbete mot rasism och enligt minoritetslagen (2009:724). Även äldres rätt till sin kultur, språk och identitet är särskilda rättigheter som ska efterlevas enligt lag (2009:724).

Alla i Göteborg ska kunna vara stolta över sin bakgrund och identitet och leva i staden utan rädsla för att bli utsatt för rasism och negativa stereotypa uppfattningar. Det framkommer i dialoger med civilsamhällesaktörer som representerar olika berörda minoritetsgrupper att utsattheten för rasism leder till att personer, i de fall det är möjligt, dämpar synligheten av sin identitet för att bli mer accepterade och inkluderade i det svenska samhället. Det framkommer också i dialogerna en upplevelse av att inte vara representerad eller synlig i staden och att inte känna sig som en del av Göteborg.

Åtgärder

Arbetet med att uppmärksamma högtidsdagar och minnesdagar ska utökas med att synliggöra en judisk och en afrosvensk minnesdag på stadens kulturinstitutioner.

Ansvar: kulturnämnden

Kulturnämnden har i uppdrag att på stadens kulturinstitutioner uppmärksamma högtidsdagar och minnesdagar med historisk och kulturell koppling bland annat för de nationella minoriteterna romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Uppmärksammande ska ske i samverkan med representanter från de grupper som berörs. Inom ramen för det uppdraget ska även en judisk minnesdag etableras. Vilken dag som ska uppmärksammas bestäms i samråd med den judiska minoriteten, exempelvis i dialog med Judiska Församlingen i Göteborg. Uppdraget utökas också till att etablera en afrosvensk minnesdag. Planering och genomförande ska ske i dialog med representanter från det afrosvenska civilsamhället.

Minoriteters högtidsdagar och minnesdagar ska uppmärksammas och synliggöras i stadens verksamheter inom äldreomsorgen samt förskolor och skolor.

Ansvar: förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden och äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Flera av stadens verksamheter uppmärksammar och synliggör minoriteters språk, kultur och historia på olika sätt i samband med högtidsdagar och minnesdagar. Uppmärksammandet ska breddas för att nå fler barn, elever, äldre, och därigenom öka synligheten och förståelsen för olika minoriteters språk, kulturer och historiska händelser. Det kan exempelvis handla om att bjuda på specifik mat, tillgängliggöra litteratur, musik, film och olika material som kan vara till hjälp. Det finns också verksamheter som riktar sig till en bredare allmänhet där ett uppmärksammande kan genomföras exempelvis mötesplatser för seniorer. En samverkan mellan ansvariga verksamheter och även kulturförvaltningen kan inspirera och effektivisera genomförandet och bidra till synergier samt att uppmärksammandet når ut till fler.

Deltagardriven kultur och mötesplatser för unga tillhörandes minoritetsgrupper ska nå ut till fler unga i Göteborg och synliggöra minoriteternas kultur, språk och historia.

Ansvarig: kulturnämnden

Kulturförvaltningens arbete med deltagardriven kultur och mötesplatser där minoritetskulturer och en mångfald av uttryck är inkluderat, ska aktivt verka för att fler barn och unga med minoritetstillhörighet ges möjlighet att delta. Exempelvis kan inspiration hämtas från förvaltningens arbete med Ta plats! som är en arena för unga med fokus på skapande genom film, ord och språk, där unga tillhörandes de nationella minoriteterna är en uttalad målgrupp.

Motståndskraft mot rasism i Nordost ska engagera fler unga och utgöra en resurs för verksamheter i staden.

Ansvarig: socialnämnd Nordost

Motståndskraft mot rasism startade som ett projekt 2021 av Unga mötesplatser i Nordost, med finansiering från bland annat Socialstyrelsen och Levande historia i Göteborg, och drivs fortfarande i projektform. Arbetet med motståndskraft mot rasism når unga i nordöstra Göteborg och ökar deras kunskap om olika former av rasism samt erbjuder verktyg för att möta fördomar och rasism i vardagen. Genom att unga själva utbildar andra unga skapas möjligheter till engagemang och delaktighet som kan spridas vidare till fler unga i Nordost och i stadens verksamheter. Att som ung utbildas till ledare och i sin tur utbilda andra unga ger också arbetslivserfarenhet och möjlighet att till exempel få lovjobb. För att arbetet ska nå fler och ge långsiktiga effekter behövs mer varaktiga förutsättningar. Eftersom arbetet idag drivs med stöd som måste sökas varje år, blir möjligheterna till långsiktig planering begränsade. Den föreslagna åtgärden är ett steg mot att inom planperioden förankra arbetet med motståndskraft mot rasism som en del av ordinarie verksamhet.

Fokusområde dialog och involvering

Delaktighet och inflytande för de som berörs är grundläggande i arbetet för mänskliga rättigheter. Forskning visar att många av de grupper som är särskilt utsatta för rasism, såsom afrosvenskar, judar, muslimer, romer och samer, har ett lågt förtroende för det offentliga. Erfarenheter av förtryck, diskriminering och strukturell rasism i det offentliga regi har en lång historia som än idag påverkar dessa gruppers vardagsliv och gör att det finns en misstro mot det offentliga. Om individer och grupper undviker det offentliga påverkar det också tillgången till rättigheter. Göteborgs Stad ska ha kontaktytor och forum för dialog med målgrupper som särskilt berörs för att få den kunskap som behövs i arbetet mot rasism, för att bygga tillit och motverka misstro. På kommuncentral nivå finns olika forum för dialog med olika målgrupper, bland annat kommunstyrelsens råd. Utifrån kommunstyrelsens reglemente, och i enlighet med minoritetslagen (2009:724), förs samråd med de nationella minoriteterna genom råd för den sverigefinska och romska minoriteten samt kontaktytor för samråd med den judiska och samiska minoriteten. Det finns kommuncentrala kontaktytor med representanter från civilsamhället och de muslimska och afrosvenska grupperna som kan utvecklas.

Att förstå hur rasism tar sig uttryck i Göteborg förutsätter involvering med civilsamhället men också med göteborgare, akademi, myndigheter och stadens verksamheter. Under arbetet med att ta fram planen har det framkommit att det saknas ett stående gemensamt

forum mot rasism för att fördjupa dialogen, kunskapen och medvetenheten kring rasism och bidra till ett lärande.

Åtgärd

Ett gemensamt forum mot rasism med berörda minoriteter och aktörer för dialog, lärande och kunskap ska genomföras årligen.

Ansvar: nämnden för demokrati och medborgarservice i samverkan med kommunstyrelsen

Ett återkommande forum för dialog och utbyte syftar till att fördjupa kunskapen och medvetenheten kring rasism, bidra till lärande och dialog mellan tjänstepersoner, förtroendevalda, representanter från civilsamhället samt forskning, organisationer och myndigheter. Forumet kan behandla särskilda fokusområden, utifrån olika former av rasism, verksamhetsområden och målgrupper som exempelvis barn och unga. Planering och genomförande av forumet ska ske i nära samarbete med civilsamhället och berörda minoritetsgrupper.